

Rekreativ värden och gestaltning av våtmarker

Astrid Berglund

Uppsala, 2022-09-22

Kulturella ekosystemtjänster

- Försörjande, Reglerande, Stödjande och **Kulturella ekosystemtjänster**
- Alla typer av immateriella funktioner som naturen tillhandahåller
- Friluftsliv, rekreation, naturpedagogik, natur- och kulturarv
- Rekreation och estetiska värden är särskilt viktigt i bebyggd miljö

Människan i landskapet

- Människans preferens för naturlika miljöer är väl dokumenterad
- Preferenser för landskapstyper skiljer sig mellan olika människor
- Miljöer med vatten är särskilt uppskattade
- Multisensoriska intryck

Kulturella ekosystemtjänster i våtmarker

Kulturella ekosystemtjänster i olika grönområden

- Olika områden kan fylla olika funktioner
- Möjlighet att komma nära djur och natur
- Återhämtning

Våtmarkstyper

- Se naturvårdsverkets rapport: Värdering av kulturella ekosystemtjänster baserat på bidrag till livskvalitet
- Kort om kulturella ekosystemtjänster:
<https://www.boverket.se/sv/samhallsplanering/sa-planeras-sverige/planeringsfragor/ekosystemtjanster/olika-typer-av-ekosystemtjanster/kulturella-ekosystemtjanster/>

Gestaltungsprinciper

Grad av vattenkontakt

Hygienzon 1

Hård barriär

Hygienzon 2

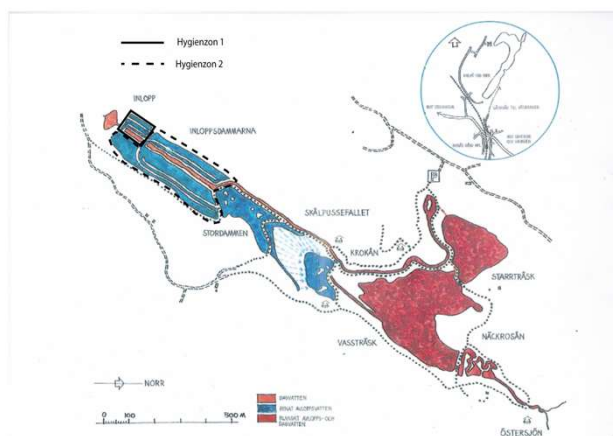
Mjuk barriär

Hygienzon 3

Vattenkontakt

Exempel hygienzonering Alhagens våtmark

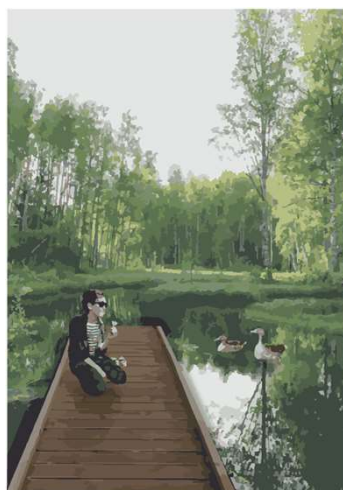
Naturlik eller teknisk utformning?

Illustrationer av Peter och Fritz Ridderstolpe

Upplevelsevärden

- Vattenkontakt med exempelvis vattentrappa eller klar vattenspegel
- Uppleva säsongens skiftningar exempelvis blommande växtmaterial och höstfärger
- Upptäcka djurlivet på platsen

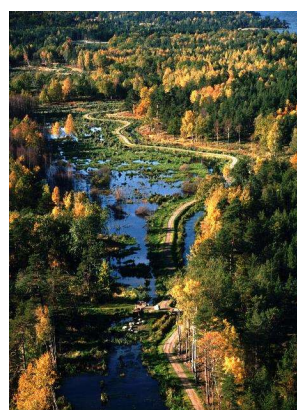
Tillgänglighet

- Tillgänglighet oavsett ev. rörelsehinder och ålder
- Stigar, spångar, broar, bänkar mm
- Orienterbarhet och rörelsemönster
 - Sikt och skyltning
 - Slitage

Upprätthålla rekreativvärden

- Balans mellan gestaltningsambition och skötselambition
- Få med drift- och underhållsperspektiv tidigt tidigt i utformningsarbetet
- Nyttja och bevara kompetens i skötselarbetet
- Drift- och underhållsåtgärders påverkan på landskapsbilden

Tack!

